

priklada na vžitnino od vina, vinskega in sadnega mošta ter od mesa. — Dr. pl. Schrey je predlagal v imenu finančnega odseka, naj se letna službenina muzejskega kustosa Dežmana v dosedanjem znesku 472 gold. 50 kr. zboljša na 800 gold. Ta predlog spodbija Kramarič.

On ostro govori proti povikšani plači muzealnega kustosa Dežmana; pravi, daje brez tega bogat, da ima družih dohodkov dosti, da hodi v državni zbor na Dunaj in da celega pol leta ni v Ljubljani in po takem ne oskrbuje muzeja; sicer pa bi se vsacemu deželnemu uradniku imela prej ko njemu povekšati plača, ker on je največi sovražnik pravic našega naroda. — Ko je poročevalec dr. Schrey vnovič priporočal odsekov predlog, je ta po večini glasov obveljal. Konečno se je potrdil proračun glediškega zaklada za l. 1877 (potrebščina 8677 gl. 99 $\frac{1}{2}$ kr., zaklada 5197 gl. primanjklej 3480 gl. 99 $\frac{1}{2}$ kr., ki je pokriti iz deželnega zaklada.) — Poročilo o sledečih obravnavah zborovih v prihodnje.

Zabavno berilo.

Iz sodnijskega življenja.

Po spominu skušenega starega pravnika.

Spisuje Jakob Aléšovec.

V.

Mati ga izdá.

(Dalje.)

Še prej ko v dveh urah se priplazi občinski sluga s tremi žandarji po stranski poti, kakor sem mu bil jaz naročil. Žandarjem ob kratkem razložim, kako in kaj, in brž so vsi pripravljeni pomagati mi. Le to se mi še težko zdi, kako se bodo poskriili ob podobi, da bi jih kdo ne zapazil.

„To bo naša skrb, nič se ne bojte,“ odgovori vodja, „ne oko nas ne bo videlo tje iti.“

Na to gredó s hiše in se zavijejo proti hosti. Dan je še, a solnce že nizko, zato sklenem tudi jaz podati se k podobi in sicer za plotom, kjer me ni bilo lahko videti. Kmalu sem tam in ko si izvolim prostor v grmovji kar mogoče blizo podobe, mi zašepeta žandar:

„Mi smo že tu.“

Ozrem se in vidim vse tri žandarje na trebuhu, tako da jih zlasti v mraku ni bilo mogoče videti. Zadovoljen s tem, se vstopim na svoje skrito mesto, naznanivši jim, da imajo na moj klic priskočiti in oba zgrabiti.

Mrak je med tem vlegel se na okolico in za njim se jame noč kaj naglo bližati. Ko se posamezne reči le še na kakih dvajset korakov dajo razločiti, zagledam črno oblečeno, meni dobro znano žensko postavu previdno bližajočo se podobi. Ko pride do nje, se nasloni ob njo in čaka.

„Da bi le prišel, kakor je obljubil“, mrmra sama pri sebi, a za moje napeto uho vendar razumljivo. „Govoriti moram ž njim, naj veljá, kar hoče. Ta preiskovalni sodnik ima pasji nos.“

Ni jej bilo dolgo čakati, že čez dober četrť ure je bolj slišati ko videti bližajočega se človeka. Rahlih korakov bliža se podobi, izza katere je ženska že stopila.

„A, tu ste, mati!“ spregovori, ko jo zagleda v temi. „Ste vendar prišli? Mene bi ne bilo, ko ne bi bil obljubil, ker sem se le z izgovorom zmuznil iz vesele družbe. Če mi imate še kaj povedati ali sporočiti, govorite, toda podvizajte se, mudi se mi nazaj, ker me bodo pogrešali.“

„Ne hodi več med nje“, spregovori mati s sila skrbnim glasom, „oh, ne hodi, dete ljubezni moje, če imaš do matere svoje, do samega sebe še količkaj ljubezni. Nocoj sem imela grozne sanje, videla sem tebe na vislicah, sebe pa — o groza!“

„Haha! In to ste prišli mi sem praviti?“

„Ne samo to. Veš, koga sem danes tu videla? Preiskovalnega sodnika tistega, ki je imel preiskavo zarad Reberce. On mene ni spoznal, jaz pa njega dobro. Brez nobenega namena ni sem prišel, to je gotovo, ker je zvit lesjak. Kaj, ko bi sledil tebe, ko bi bil zvedel, da si tu?“

„Me ne pozná! Tudi je čisto nemogoče, da bi bil dobil moj sled. Saj razen vas še celó nihče ne vé, da sem bil jaz kdaj v mestu M., še manj pa, da sem prišel v hišo vdove Reberce in kako iz nje.“

„Stara dekla še živi, tega ne pozabi. Bolje zá-te in zá-me na vsak način, če se podaš nazaj na Laško, tam te ne bo nihče iskal. Ako pa zasačijo tebe, potem sem tudi jaz pogubljena, kajti da brez moje vednosti in pomoči nisi mogel v hišo vdove, to bo sodnijska bistroumnost hitro spazila. Če tedaj že nočeš rešiti sebe, vsaj mene ne stavi v nevarnost.“

„Saj ni nobene nevarnosti, mati, ne bodite tedaj tako boječi. Kedar bo, jo bom že zapazil in popihal čez hribe in doline. Pravica ima počasne noge in zá-me premalo bistre oči. Pa tudi ako bi me prijeli, kje so dokazi, če vi in jaz molčiva?“

„Res da, razen naju ne vé nobena živa duša nič. Vendar boljši je boljši, glej tedaj, da se kmalu spraviš od tod.“

Potem sta govorila še nekaj besedi, ki pa zá-me niso bile važne; ko si podasta roke, da bi se poslovila, stopim jaz iz-za grmovja, za mano žandarji z nasaženimi bodali.

„V imenu postave vdajta se in idita z mano.“

Pri teh mojih besedah odskoči baron, da bi pobegnil, al dva žandarja mu nastavita bodala na prsa. Ko vidi, da mu ni moč pobegniti, seže v žep, slišati je, ko da bi napenjal petelina, toda žandar mu zbije pištolo iz rok. Vidé, da je vse zastonj, se postavi pred-me in zarohni:

„Jaz sem baron Kronberg in bom tirjal zadostenje za silo, ki se mi godi.“

„To vam bo dovoljeno“, odgovorim pa jaz mirno, „toda zdaj boste morali že z mano iti.“

Mati, ki je bila prvi hip se vstrašila in na pol glasno zakričala, se zdaj, ko jo tretji žandar drži, tudi oglasi:

„Kaj hočete meni, stari ženski? Jaz gospoda barona še ne poznam ne.“

„Odgovor vam bo pri sodnji, kamor boste zdaj tirani.“

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

V Gorici 9. aprila. — Gosp. škof Strossmayr, s katerim je bil tudi monsignor Rački, je ostal v Gorici samo čez noč. Prišel je ob 5. uri popoldne preteklo nedeljo (2/4.) in se drugi dan ob 8. uri odpeljal v Trst k ondašnjemu škofu mons. Dobrilo-i. Ker je bilo že pozno in vreme slabo, obiskal je slavní gost (v Gorici) samo prvostolno cerkev. — V tukajšnjem listu „L'Eco“ sem našel to-le prav grdo novico. Neka mati je svoje dete zadušila, in privezavši mu kamen okoli vratú, spustila ga v Sočo. Otroka je voda vzdignila na vrh; prinesli so ga k sodnji, katera je koj dozdevno mater poklicala. Pokažejo jej mrtvo dete; ona nič ne taji, da

je njeno. Vsled tega so „mater“ (!) zaprli in teče preiskava. — Letos se nam zdi, kakor da bi imeli biti že vinkošti, ne Velika noč — tako toplo je že. Za kakih 10 dni je letos drevje prej ozelenelo, ko lani. Tudi trte imajo že precej perja; pozna se tu pa tam že zarod. Murve imajo že dovolj listja za svilne črvičke, ko bi se bili kje že izvalili. — Zadnjega shoda pospeševalcev kmetijstva „pri Brandtu“ 3. dne t. m. se je udeležilo obilo gospôde. Mikaven je bil neki razgovor o trtni uši. Govoril je tukajšnjega svilorejsk. poskuševališča profesor g. Bole; ugovarjal mu kmetijske šole asistent g. Velikonja. O kmetijstvenih shodih — v „gostilnici“ ima današnji „Eco“ nekaj pikantnih opazek, katerim gotovo marsikdo iz srca pritrjuje. „Eco“ meni: zakaj se napravljajo ti taki podučni shodi v gostilnici, zakaj pozno zvečer od 8.—10. ure, da se jih vnanji (pravi) kmetovalci ne morejo udeleževati. Bolje bi bilo — pravi „E.“ — ko bi se ti razgovori imeli v kakem drugem pristojnem prostoru katerega javnega poslopja, češ, da to je nemška šega: vsako opravilo opravljati le med kozarci (inter pocula).

Iz Planine 9. aprila. (*Javna zahvala.*) Sl. kmetijska družba je zopet letos naši šolski drevesnici 200 divjakov in mnogo raznih cepičev blagodušno darovati blagovolila. Za ta blagi dar jej podpisani krajni šolski svet v imenu učeče se mladeži najtoplejšo zahvalo izreka.

Krajni šolski svet.

Iz Lesca na Gorenškem 10. apr. A. (*Živinski sejm*) imamo velikonočni torek, na katerem pričakujemo živahne kupčije z živino. Zato denemo te vrstice v drage nam „Novice“.

— Iz Kranja, 10. aprila. —r--- Po naključbi sem prišel te dni na „Gaštej“, ter ondi slišal, kaj počenja Hafner na Laborab, ki se, čeravno je že davno vse zupanje srenjčanov zgubil, pa tudi s svojim premoženjem opešal, še prestola županskega drži kakor smola. Povedali so mi, da, ko je imela nova volitev občinskega starešinstva biti, zato pa pred volitvijo imenik volivcev na ogled pri županu razporežen, je Hafner odlazil od doma, da ljudem ni bilo moč pregledati dotičnega imenika, kakor postava ukazuje. In kje so ga oni dan našli? Našli so ga na Gaštejskem dvorišču skritega v drvarnici, iz katere, ko je videl, da je skrivanje zastonj, je izlezel na velik smeh vsem — s pajčevino na hrbtu tako veliko kot rjuho! In tak človek, ki se celo v pajčevine zamotuje, da bi ga srenjčani ne videli, tak človek hoče še dalje očitno županovati in še naprej strašanska nadloga biti občini! Kdor se skriva pred postavo, naj gre rakom žvižgat, ne pa županovat!

Iz Ljubljane. — Včeraj je deželni zbor, ko je skoro neprenehoma sedel od 9. ure zjutraj do 8. zvečer, končal svoje zborovanje, več reči v rešitev prepustivši deželnemu odboru. Predmetov, v vrsto narodnih stvari šolstva itd. spadajočih, ni letos celó nič obravnaval, ker pod sedanjim ministerstvom bila bi o teh zadevah, kakor skušnja uči, vsaka beseda le bob v steno. Zato je temveč bilo treba, gnjilino sedanje vladne sisteme iz mnozih obzirov svetu kazati in pri vsaki priliki povdarjati, kamo Avstrija jadra pod to sistemo, katero je dr. Bleiweis kar naravnost imenoval prokletstvo Avstrije, po katerem ona od leta do leta bolj propada v vseh obzirih. — Med novinci deželnih zastopnikov je v tem zboru zvonec nosil iz volitev za kupčijsko zbornico glasoviti vitez Vesteneck, ki, če ima le še koliko vesti, sam mora pripoznati, da je s svojimi govori, s katerimi je le narodno stranko dražil in protigovore provociral, pa družega nič opravil, deželo za več sto goldinarjev oškodoval, ker so se vsled njegovega besedovanja vnele obširne debate in s tem veliko dragega časa, zato pa tudi denarja potrosilo, ker

vsak dan zborovanja stane deželo veliko veliko več ko 100 gold. In ta mož si je drznil še govoriti o varčnosti z deželnim denarjem! — Včerajšnji zadnji dan zborovanja so bile posebno 3 važne stvari na dnevnem redu. Poslanec Murnik je kot prvomestnik finančnega odseka vsled vprašanja dr. Bleiweisa poročal, da naprava šole kmetijske bi deželne priklade obtežila le za 1 odstotek. Na to je dr. Bleiweis odgovoril, da je s tem poročilom pomirjen in da po takem le 1 odstotek više priklade ne more begati sklepa lanskega deželnega zbora, po katerem naj se ustanovi kmetijska šola na Dolenskem, ako ministerstvo kmetijstva dá obljubljeno celo svoto 30.000 gold. za nakup šolskega posestva. — Dolgo je trajala obravnava za napravo nove norišnice na Studencu, pri kateri se je poslanec Zagorec izvrstnega psyhatra skazal, rekši, če se na sedanja hleva nazida le za 6 čevljev več poslopja, bo pa po njegovih mislih „prav fletna norišnica“. Slišali smo, da deželni zdravstveni svet hoče Jožefu Zngorcju zato poslati diplomu „c. kr. sanitäts-ratha“. — Hitreje kot norišnica se je dognala nova postava za obdelovanje Ljubljanskega močvirja o kateri je bil dr. Bleiweis poročeval, ker po kratki debati, v kateri je dr. Schrey mislil varovati blagajnico mestno, je bila cela postava sprejeta. — Z navadnim slovójemanjem se je končal letošnji zbor.

— (*Iz deželnega odbora.*) Deželni odbor je pritrdil predlogom krajnih in okrajnih šolskih svetov, da se Andreju Legatu podeli definitivna učiteljska služba v Zagorji, Francetu Fabjančiču pa v Št. Petru pri Novem mestu. — Na prošnjo družbe kmetijske, naj deželni odbor resno opomni župane, da svojo dolžnost o pokončevanju gosenic in hroščev po postavi od 17. junija 1870 spolnijo, ker se je letos veliko škode po teh mrčesih bati, izda deželni odbor okrožnico do vseh županov, ki jih opominja, zvesto spolnovati to postavo, kajti gosenice in hrošči, če pokončajo sadeže, so to, kar tatovi, ki kradejo kmetu denar.

— Po mestu gre govoriča, nam vendar neverjetna, da milostljivi knjezoškof hoče odstaviti kateheta na spodnji gimnaziji, marljivega gosp. J. M. Radovedna bode vsa škofija izvedeti vzroke in — naslednika.

— Slavni zgodovinar kraljestva Češkega dr. Frančišek Palacky je ravnokar dokončal za Česki narod velevažno delo „Dejiny naroda Češkeho“ (zgodovina naroda Češkega), katero spisati mu je naročeno bilo po sklepu stanov Českih od 7. marcija 1831. Politično društvo „Česky klub“ v Pragi je sklenilo vredno slaviti ta velevažni moment in med drugim na čast preslavnemu zgodovinarju in prvemu političnemu voditelju Češkega naroda napraviti slavnostno gostijo 23. dne t. m., na katero je „Česky klub“ povabil iz vseh slovan-skih dežel Avstrijskih odlične može. — Kakor slišimo, je tudi našemu gosp. dr. Jan. Bleiweisu došlo častno vabilo.

— (*Goveja kuga*) žuga nam zopet iz Tržaške okolice, kjer se je pretekli teden nenadoma prikazala. Odkodi se je tje zanesla in kako, ni nam še znano. Vsakako pa rečemo: gospodarji, varujte se!

— (*„Beseda“ v čitalnici*) je bila sijajna, poslušalcev obilo. Pričela se je s slavnostno ouverturo mladega nadepolnega J. Maršaleka, katera je poslušalce kar elektrizirala in silila k občudovanju tega talenta. Zbora „Oče naš“ in „Žene mrak se“ je naš vrli pevski zbor izvršil z isto točnostjo, ktere smo od njega že navajeni. Posebno hvalo je zaslužila ta večer gospa Odijeva v trospevu ob enem zgospodom Medenom in Stegnarjem in v dvospevu iz „Čarovnice“, ki se je namesto tretje točke vvrstil; omenjena gospoda staji vrlo sekundirala. — Kinč večera — rekli bi — pa je bila godba

na harmoniju, na katerem se je gosp. Förster skazal mojstra. „Fantazija slovanskih pesem“ na tem interesantnem inštrumentu se je tako prikupila občinstvu, da jo je po burnem plosku moral ponoviti. — Vojaška godba pešpolka Sachsen-Meiningen se je vrlo držala — pri nas zadnji pot, ker se je preselila iz Ljubljane. — Hvala vsem sodelavcem, pa tudi odboru čitalničnemu za lepi ta večer!

— (*Blagajnica za podporo bolnih in onemoglih delavcev v Ljubljani*) je priobčila odborovo poročilo po občnem zboru 9. t. m. Iz izkaza je razvidno, da je imela bolnišna blagajnica dohodkov 1696 gld. 60 kr., stroškov 1170 gld. 12 kr., blagajnica za podporo onemoglih pa dohodkov 1671 gld. 82 kr., stroškov 133 gld. 21 kr. Bolnikom se je dalo 931 gld. 4 kr., za zdravila 11 gld. 42 kr., za pogrebe 90 gld.

— (*Naznanilo, obiskovalcem sv. Katarine, sv. Jakoba, Grmade in Stošca*) radosten naznanjam, da ima sedaj gospá Vric (bivša restavraterka v Knapovžah) v prvi hiši poleg cerkve sv. Katarine prav dobro restavracijo, kjer se vsacemu gostu dobro postreže; le to je omeniti družbam, ki ta prijetni kraj obiščejo in na govejo juho reflektirajo, da goveje meso seboj prinesejo.

Kadilnik.

— (*Pobirki iz časnikov.*) Kakor „Laibacherica“ pripoveduje, je deputacija Ljubljanskih liberalcev, obstoječa iz župana Lašana, podžupana dr. Schreya in mestnega odbornika, v nedeljo v Gradcu poklonila grofu Antonu Auerspergu slavnostno adreso, v ponedeljek zvečer pa mu jena 100 „Parteimitglieder“ v gostilnici v kazini napivalo zdravice na njegov rojstni dan. — No zakaj bi ti „Parteimitglieder“ tudi svojega veselega dne ne imeli, in zakaj ne bi dr. Schaffer uril se v spisovanji slavnostnih adres zdaj, ko so predpustni plesi minuli in še vreme ni dosti gorko, da bi se v „zvezdi“ krog dam svojega znanstva sukal!

— (*V špecerijško štacuno*) v nekem večem trgu blizu Ljubljane se vzame fant med 14—16. letom, ki je poštene obnaše in brati in pisati zna. Vredništvo „Novic“, pri kateremu se zve, kje je ta štacuna, dostavlja le, da je mladeneč, ki v hišo pride, v najboljem varstvu na vsako stran.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja 11. aprila. — Včeraj je počil glas, da je ministerstvo odstopilo, al govorica se ni potrdila. Najbrže je to pomota, ki odstop Ogrskega ministerstva meša z odstopom Dunajskega, al ne uno, ne to se dozda še ni zgodilo, kajti „Honu“ se je danes berzobjavljalo iz Budapešta, da glasovi o odstopu ministerstva niso resnični.

Res pa je to, da v konferencijah ministrov Dunajskih in Ogrskih se dozda ni še prav nič dognalo in da vse stoji zdaj še tam, kakor je stalo konec januarija o konferencijah Budapeštanskih. Grof Andrassy hoče zdaj roko posredovalca prevzeti, al stvar se bode menda zopet odložila, ker čez danes (sredo) Ogerski ministri nočejo na Dunaji ostati. Če ne pridejo dvalistični ministri do porazumljenja, žuga v občni sedanji konstelaciji Evropi neporazumek vladajoči sistemi zelo nevaren biti. Zato mora grof Andrassy vse sile napeti, da ne pade sedanja sistema; propad njen pokoplje tudi Andrassy. Znamenitejši Avstrijski državniki ne marajo za Madjarske gospode, najmanj pa za grofa Andrassy. In tako je on prisiljen posredovalca delati na vse strani: v Carigradu, v Sutorini in na Dunaji. Da na Turškem bode vojska, o tem ni dvombe več. Kaj

pa pride po tej bitki, Bog sam zna. Po Sadovi je prišel dualizem, — kaj po bitki na Turškem, kdo ve? — Iz obravnav, ki so jih ministri Dunajski in Ogerski imeli na Dunaji o skupnem proračunu, se sliši, da se z ozirom na razmere na Turškem bode povikšal vojni budget.

— Deželni zbori vsi — razun Dolnjeavstrijskega in Gališkiga — so zborovanje svoje končali. — Znamenito je, kakor naš današnji list kaže, to, da je deželni glavar Goriški v svojem poslednjem govoru ta zbor za poslednji zbor te dōbe proglasil.

Srbija. Iz Beligrada 2. aprila. Danes se je slavila svečanost spomina oslobodjenja Srbije iz Turškega jarma. Službi Božji je prisustoval knez s kneginjo; potem je bila vojaška parada, zvečer mesto razsvitljeno. — Narod Srbski je pač ta dan še toplejše mislil na nesrečne brate svoje v Bosni in Hercegovini.

Iz Turškega bojišča. — Iz juga prihajajo nepričakovana in važna poročila. Ustaja nikakor ne pojema, timveč raste, in tega so največ krivi Turki sami, ki res z nečloveško krutostjo ubogo rajo trpinčijo. O tem prihajajo strašne novice k nam. Imenujejo se celó osebe, katere so Turki na kolce natakneli in drugače grozovito pokončali. Po svoji navadi ne prizanašajo ne otrokom ne ženskam, zadnje neusmiljeno moré, poprej jih oskrnivši. Evropa pa vse to gleda! Zato se je raja zopet v celih kupih vzdignila po več krajih in zgrabila za orožje, na Avstrijsko zemljo jih je vnovič pribeglo čez 3000, ki kriče: „živijo cesar Avstrijski!“ To je jasen dokaz, koliko se zmenijo Turki za Andrassyeve reforme, koliko se morejo ustajniki zanesti na nje. — Te dni so podali vodje ustajnikov v Sutorini baronu Rodiču, ki je bil z Ali-pašo tje prišel, pogoje, pod katerimi bi bili pripravljeni položiti orožje. Zahtevajo namreč, da se jim mora dati tretjina begovskih zemljišč kakor tudi potrebna semena, živina in kmetijska orodja in živež za eno leto, ki naj se hrani v žitnicah nalašč za to narejenih, da se jim naredé razdjane hiše in cerkve, da se jim za tri leta odpusti desetina, da se vsa redna vojska turška iz Hercegovine umakne razun malih posadk v Nikšičih, Stolcu, Foči, Mostaru, Trebinju in Plevlju, pa pod nadzorništvom Ruskih in Avstrijskih konzulov, da se prebivalcem turškim prepové nositi orožje in da velike vlade prevzamejo poroštvo za natančno izvršitev teh pogojev. Al ker Turki tem zahtevam niso hoteli pritrditi, ustajniki pa vkljub prigovarjanju Rodiča ne le ne odjenjati, ampak so še prav odločno zahtevali samostalnost Bosne in Hercegovine, so se razprave čisto razbile.

Žitna cena

v Ljubljani 1. aprila 1876.

Hektoliter v nov. denarij: pšenice domače 8 fl. 30. — banaška 9 fl. 23. — turšice 4 fl. 88. soršice 6 fl. 77. — rži 5 fl. 37. — ječmena 4 fl. 22. — prosa 4 fl. 22. — ajde 5 fl. 4. — ovsa 3 fl. 57. — Krompir 3 fl. 10 kr. 100 kilogramov.

Kursi na Dunaji 9. aprila.

5% metaliki 68 fl. 70 kr. Ažijo srebra 104 fl. 20 kr.
Narodno posojilo 73 fl. 75 kr. Napoleondori 9 fl. 18 kr.

Loterijne srečke:

v Trstu { 8. aprila 1876: 89. 13 54. 90. 24.
v Lincu { 88. 37. 3. 24. 84.

Prihodnje srečkanje v Trstu 22. aprila